

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики

Р І Ш Е Н Н Я

Протокол №108

від 19 січня 2023 року

Про ресурсний стан (частоти, передавачі, електроенергія, фінанси, контент) українського телерадіомовлення в умовах війни та забезпечення конституційного права громадян на тимчасово окупованих територіях, у районах ведення бойових дій та прифронтових регіонах України на доступ до офіційної інформації про події в Україні та світі.

Заслухавши на засіданні Комітету 18 листопада 2022 року інформацію Заступника голови Комітету Сушка П.М., Заступника міністра культури та інформаційної політики України Шевченка Т. С., членів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення Черниша О. М., Онопрієнка М. В., Генерального директора Українського державного центру радіочастот Корсуна В. І., Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України Наливайка О. І., керівника Управління забезпечення інформаційної безпеки Служби інформаційної та кібербезпеки апарату РНБО України Зверева В. П., технічного директора Концерну РРТ Семерея С. І., начальника Управління радіочастотного спектра Міністерства оборони України Жванка Р. В., голови правління Національної суспільної телерадіокомпанії України Чернотицького М. М., директора розвитку групи «ТАВР медіа» Гончаревського В., почесної президентки Національної асоціації медіа Лебедевої Т. Я., виконавчої директорки Національної асоціації медіа М'яснікової К., редактора медіа ресурсу «Накипіло» Стрельцова Є., Комітет відзначає наступне.

Зусилля центральних органів виконавчої влади, відповідальних за інформаційну безпеку – Міністерства культури та інформаційної політики України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Міністерства цифрової трансформації України, Державної служби спеціального зв'язку України, Концерну РРТ, Національної ради України з питань телебачення

і радіомовлення щодо відновлення інформаційного суверенітету України на звільнених від окупації територіях, у прифронтових районах, відбудови зруйнованої російськими окупантами інфраструктури телерадіомовлення, інтернет-мереж, організації протидії захопленню державою - окупантом українського радіочастотного ресурсу, створення адекватної воєнним викликам архітектури інформаційної безпеки наразі є несистемними та не пропорційними завданням інформаційної оборони, забезпечення конституційного права громадян на доступ до інформаційних ресурсів України.

Показовою є ситуація у Харківській області, яка сьогодні за насиченістю інформаційного ландшафту російською пропагандою майже не поступається сусідній Білгородській. На території Харківщини доступні для прийняття сигнали 23 радіостанцій РФ, три з них безперешкодно мовлять у Харкові, в тому числі - на вільних FM - частотах українських радіокомпаній, які через воєнні дії припинили свою діяльність. Станом на тепер кількість працюючих українських радіостанцій у Харкові скоротилося до трьох. *(Загалом же в Україні з 24 лютого 2022 року припинили діяльність 263 телерадіоорганізації.)*

Водночас організована волонтерами нова радіостанція «Накипіло», у якої є якісний контент, технічні і фінансові ресурси, не може отримати дозвіл Національної ради з питань телебачення і радіомовлення на тимчасове мовлення. Регулятор обґрунтував відмову тим, що дозволи на тимчасове мовлення на рік можуть надаватися тільки ліцензіатам, хоча чинний Закон України «Про телебачення і радіомовлення» не містить такої вимоги.

Всупереч рішенню Регулятора радіостанція «Накипіло» з власної ініціативи з грудня минулого року «освоює» частоту 92,2 FM російської радіостанції, заглушуючи її сигнал своїм більш потужним (1 кВт) передавачем.

Комітет вважає такий досвід нейтралізації сигналу ворожих медіа в умовах війни прийнятним, повчальним і таким, що заслуговує на підтримку.

Нейтралізація сигналу російських радіостанцій шляхом збільшення потужності передавачів українських мовників на відповідних частотах FM-діапазону на звільнених територіях, у прифронтових районах, створення парку сучасних потужних передавачів має стати одним з пріоритетних та невідкладних завдань Українського державного центру радіочастот, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Комітет у Рекомендаціях за результатами слухань 2 квітня 2021 року на тему: «Про забезпечення стабільного українського мовлення на тимчасово окуповані та прикордонні території України» серед іншого акцентував увагу Уряду, РНБО України, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Держспецзв'язку України, Національної Суспільної телерадіомовної компанії України на необхідності збереження

середньохвильового радіомовлення як найбільш надійної технології для системи оповіщення населення у надзвичайних ситуаціях та виконання головної місії Суспільного - забезпечення доступу громадян до інформації Українського радіо на всій території України. Ми рекомендували Концерну РРТ та НСТУ невідкладно подбати про заміну застарілих передавачів сучасними твердотільними.

Відповідні рішення щодо радіомовлення на середніх хвилях у 2021 році були прийняті РНБО України. Це питання неодноразово порушувалося на рівні Кабінету Міністрів України з відповідними протокольними дорученнями, які, однак, не були виконані адресатами.

Наразі ж ситуація щодо середньохвильового мовлення потребує адекватних та невідкладних дій влади. Внаслідок знищення російськими окупантами у березні 2022 року передавального центру «Луч» у Миколаївській області, де на частоті 549 кГц працював СХ-передавач потужністю 500 кВт, знищення антенного обладнання середньохвильового передавача потужністю 25 кВт, (частота 873 кГц) у місті Часів Яр Донецької області, а також виведення з експлуатації у 2018 році через відсутність змінних ламп, які виробляє рф, середньохвильового радіопередавача потужністю 300 кВт, що працював на частоті 837 кГц у селі Таранівка Харківської області, технічна спроможність державного Концерну РРТ із забезпечення середньохвильового радіомовлення на всю територію України, включаючи тимчасово окуповані регіони, суттєво скоротилася. Потужності трьох наявних передавачів, за твердженням фахівців, спроможні покрити не більше 20 відсотків території України. Концерн потребує цільової державної фінансової підтримки для придбання нових передавачів, або ж організації поставки таких у якості гуманітарної допомоги від зарубіжних партнерів, та відновлення знищеного передавального обладнання.

У контексті викликів воєнного часу, цілеспрямованих дій рф по збільшенню потужностей середньохвильового мовлення на територію України, (поширюється дві програми з Придністров'я (передавачі на частоті 999 кГц, потужністю 1000 кВт, на частоті 1413 кГц, потужність 800 кВт.) та ще дві радіопрограми - з передавального центру у Калінінградській області,) дивним виглядає рішення правління АТ «НСТУ» про припинення з 1 січня 2023 року радіомовлення у діапазоні середніх хвиль з міркувань економії бюджетних коштів та у зв'язку з відсутністю належного фінансування.

Комітет поділяє стурбованість Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення зазначеним рішенням правління НСТУ, оскільки мовлення Українського радіо на середніх хвилях є єдино можливим на сьогодні способом протидії мовленню російського радіоцентру з м. Григорополя (самопроголошеної Придністровської Молдавської Республіки) на територію України.

З урахуванням зазначеного, **Комітет в и р і ш и в:**

1 Інформацію про ресурсний стан українського телерадіомовлення в умовах війни та забезпечення конституційного права громадян на тимчасово окупованих територіях, у районах ведення бойових дій та прифронтових регіонах України на доступ до офіційної інформації про події в Україні та світі взяти до уваги.

2. Звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією щодо розгляду питання про ініціювання внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет на 2023 рік» у частині виділення додаткових коштів на відновлення трансляції суспільного мовлення з використанням технології аналогового телевізійного мовлення та радіомовлення в середньохвильовому діапазоні, а також надання цільової фінансової підтримки з Резервного фонду Уряду Концерну РРТ на відбудову критичної телерадіомовної інфраструктури на звільнених від російської окупації територіях (*веж, встановлення мережі тимчасових споруд для підвісів передавачів, закупівлю передавачів*), вирішення питання фінансової підтримки статутної діяльності регіональних та місцевих мовників.

3. Звернутися до Міністерства закордонних справ України з проханням щодо проведення невідкладних консультацій з урядами США, Канади, Німеччини на предмет надання Україні транзисторних (твердотільних) середньохвильових радіопередавачів та антенно - фідерного обладнання у якості гуманітарної допомоги з подальшою передачею цього обладнання на баланс державного підприємства «Концерн РРТ».

4. Провести на базі Національної Суспільної телерадіомовної компанії виїзне засідання підкомітету з питань інформаційної політики та європейської інтеграції на тему: «Суспільне мовлення: місія та завдання під час війни» на якому за участі Наглядової ради та Правлінням НСТУ предметно обговорити питання щодо відновлення радіомовлення на середніх хвилях.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ